

Kommunstyrelsen

Jörn Karlsson

Underlag från kommunstyrelseförvaltningen inför budget 2020-2021

Inledning

Vi befinner oss i en förändlig värld, där vi kan se tre stora megatrender som påverkar oss alla.

Globalisering, urbanisering och digitalisering. Naturligtvis påverkar det också Haninge.

G - globaliseringen, gör att vi lever närmare varandra än kanske någon gång tidigare. Varor och tjänster byts över världen på helt nya sätt. Vi har också en tid av oro. Antalet människor som flyr undan krig och konflikter i världen ökar stadigt. Enligt FN befinner sig nästan 60 miljoner människor på flykt från sina hem, många av dem är barn. Dessa människor är i akut behov av humanitär hjälp, skydd och säkerhet. (Källa: Oxfam.se)

Globaliseringen påverkade oss mycket under 2016/2017 då vi som kommun välkomnade 612 nyanlända. Människor på flykt som vi som kommun ska arrangera boende, skolgång och möjligheter till att komma in i det svenska samhället.

U – urbaniseringen, aldrig förr har så många människor varit i rörelse samtidigt. Också i Sverige är detta väldigt tydligt. Idag bor 22 procent av Sveriges befolkning i Stockholms län samtidigt som 31 procent av landets totala ekonomiska tillväxt skapas här. Stockholms län står för nära hälften av

Sveriges totala befolkningsökning. Ett tungt ansvar vilar därför på politiker så att kommunikationer, barnomsorg, skola och tillgång till bostäder anpassas till de krav som en växande befolkning ställer, detta i balans med de ekonomiska resurserna.

Fler och fler flyttar till Stockholmsregionen och många behöver någonstans att bo. Bostadsbristen i Stockholm är akut. Behovet av nya bostäder fram till 2025 bedöms vara 710 000 de närmaste tio åren varav en större del, 440 000, bedöms behövas redan 2020 vilket innebär en genomsnittlig årstakt om 88 000. I Haninge har vi många stora bostadsprojekteringar tex i Vega, Västerhaninge, Tungelsta Haninge Stad och Jordbro. Ett förverkligande av avsiktsförklaringen om en större samlad exploatering i Hemfosa innebär 12 000 nya bostäder. 12 000 bostäder, räkna med minst två personer i varje bostad och då har vi i ett slag ökat vårt invånarantal med drygt 24 000 personer.

Haninge är en av de regionala stadskärnor som finns utpekade som en av åtta i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, eftersom Stockholms city helt enkelt inte kommer att klara av att vara stadskärna till alla de människor som kommer att bo i Stockholmregionen på lite längre sikt.

D – digitalisering, i vår digitala värld förändras villkoren fort.

Tex finns kanske inte många av de jobb som vi utbildar unga till inom ett tiotal år. De unga vi utbildar idag som det också finns en stark efterfrågan på, dvs morgondagens IT-arkitekter, systemutvecklare, läkare eller lärare kommer utöva sina yrken med helt andra förutsättningar och verktyg än idag.

Digitaliseringen gör att våra medborgare förväntar sig enklare och snabbare service, dygnet runt, i fler och fler ärenden. Medborgarna blir vana vid en helt annan service, tex att kanske själv kunna följa sitt bygglovsärende digitalt, precis som man kan följa ett paket på posten, och där behöver vi hänga med.

För att klara av detta framöver så kommer kravet på effektivisering och prioritering. I detta har kommunstyrelseförvaltningen ett stort ansvar att styra och leda den enorma tillväxt som Haninge har. Med tillväxt följer också andra

uppdrag. Vi ska att med hjälp av denna stora tillväxt arbeta med att se till att den här utvecklingen genomförs på ett sådant sätt att den skapar attraktivitet. Haninge ska vara en attraktiv plats att leva, bo och verka på. Vi ska ha en långsiktigt hållbar tillväxt. I alla de tre perspektiven:

- det socialt hållbara,
- det ekonomiskt hållbara och
- det ekologiskt hållbara.

Vi behöver också vara tillgängliga. Människor behöver enkelt kunna ta sig till och från Haninge. Men vi bestämmer inte över hur tåget ska gå, och vi bestämmer inte över hur de stora vägarna ska dras. Där är vi en del av en större helhet i hela Stockholmsregionen. Därför är ytterligare en del i förvaltningens uppdrag att vi ska verka på det regionala planet och tillsammans med de andra Södertörnskommunerna arbeta för att vi ska ha en infrastruktur som fungerar både nu och i framtiden. Vi behöver alltså jobba med regional samverkan och arbeta för en positiv och stark bild av Haninge och Södertörn i hela Stockholmsregionen.

1 Omvärldsanalys inom förvaltningens verksamhetsområde

Ekonomi

Vid ekonomikonferensen ges en översiktlig beskrivning av de ekonomiska förutsättningarna för hela kommunens verksamheter inför 2020.

Beskrivningen omfattar skattekraftsutveckling, bedömningar av den allmänna kostnadsutvecklingen mm. En viktig del är resultatet av pågående lokala löneöversyn 2019, vilket vållar osäkerhet om kommunens personalkostnader. Vidare redovisas SKL:s bedömningar och vad som eventuellt är känt om regeringens kommande vårproposition.

De som betalar skatt till kommunen är de som är skrivna i kommunen den 1 november året innan. Det innebär att de nya invånarna inte betalar skatt

till Haninge under första året men kommunen har kostnader för dessa invånare i form av förskola, grundskola, äldreomsorg m.m. Det är en eftersläpning av intäkterna. När kommunen ökar sin befolkning kraftigt kan det innebära en belastning på kostnadssidan.

Kostnadssidan för tillkommande invånare är svårare att beräkna. Det beror mycket på var i kommunen som befolkningen ökar eller om befolkningsstrukturen förändras. Finns det redan befintliga förskolor och skolor som har kapacitet att ta emot fler barn och ungdomar blir merkostnaden mindre än om befolkningsökningen innebär att vi måste bygga en ny förskola eller skola. Det finns således ”trappsteg” i kostnadsökningen som påverkar när en investering måste göras.

Vid ekonomikonferensen redovisas också andra faktorer i omvärlden som väntas påverka kommunens verksamheter. Redovisningen ligger inbäddad i underlagen från de olika förvaltningarna. För kommunstyrelseförvaltningen är de viktigaste utgångspunkterna:

- de allmänna ekonomiska förutsättningarna för kommunen som helhet
- de uppdrag som finns i Mål och budget 2019-2020, som i de flesta fall sträcker sig in i 2020 och i flera fall ännu längre.

Personal och Digitalisering

SKL (Sveriges kommuner och landsting) slår fast att kommuner och regioner står inför utmaningar som kräver nya arbetssätt och nya lösningar. Inom den offentliga sektorn är två stora fokusområden kompetensförsörjning och digitalisering.

Frågor som är och kommer att vara ytterst aktuella under en lång period framöver varför allt fler verksamheter arbetar med innovation och tjänstedesign.

Till detta kommer även Haninge kommuns tillväxtuppdrag som ytterligare ställer krav på utveckling och förändring.

Ny teknik, digitalisering och internet är också några av nycklarna för att hitta nya effektiva arbetssätt och smartare tjänster inom välfärden. SKL anser att denna verksamhetsutveckling behöver ges ökad prioritet och har därför tagit fram en strategi och handlingsplan för detta arbete. Man anser även att kommuner, landsting och regioner måste ta vara på det förändringstryck som digitaliseringen ger och dra full nytta av möjligheterna bland annat för att klara välfärdens framtida finansiering och tillmötesgå människors behov.

Inom samhällsutveckling ligger stort fokus på exploatering, utveckling och digitalisering. Detta ger att kompetenser som kan arbeta med mark- och exploateringsfrågor är nyckelkompetenser båda idag och i framtiden. Kompetenser som redan nu är svåra att säkerställa då hela vår region står i en väldigt expansiv tillväxtfas då konkurrensen är ytterst hård om den kompetens som finns.

Inom ekonomi, IT och personalområdet ses några nyckelkompetenser som svårare än andra att säkerställa bland annat på grund av konkurrens och svårt att hitta efterfrågad kompetens. Framför allt IT arkitekter, förändringsledare, projekt- och programledare och analytiker/controllers inom ekonomi och personalområdet. Att kunna arbeta mer med statistik, data och analys, systemutveckling och ta fram prognoser, scenarier kommer i framtiden vara stora utvecklingsområden i en föränderlig värld.

Innovation, långsiktighet och förändringsbenägenhet är kompetenser som därför behöver utvecklas och säkerställas.

Den röda tråden, digitalisering, ger också utrymme för ett stort antal möjligheter. Om vi ser detta som utgångspunkten och samtidigt ser på kompetens med nya ögon så kommer vi att på ett ännu bättre och mer flexibelt sätt kunna använda oss av vår gemensamma kompetens över gränserna i nya och kreativa roller som attraherar rätt kompetens på ett annat sätt än de traditionella tankebanorna kommer att göra.

2 Invärldsanalys inom förvaltningens verksamhetsområde

Kommunstyrelsens budget är indelad i tre områden, förtroendemannaorganisationen, kommunstyrelseförvaltningen samt gemensamma kostnader. I ursprunglig budget 2019 (och som ligger till grund för ramen i direktivet) är anslaget totalt 228,0 mnkr och fördelningen mellan dessa är:

	Budget 2019 (tkr)
Förtroendemannaorganisation	33 261
Kommunstyrelseförvaltning	111 275
Gemensamma kostnader	83 464
Totalt	228 000

Ett antal av kommunstyrelseförvaltningens ansvarsområden är intäktsfinansierade, då verksamheterna får betala för tjänsterna. Detta innebär att dessa verksamheter (exempelvis lokaler, IT, lönehantering, ekonomi, personal, intern service) inte kan styras genom att förändra ramtilldelningen. Styrningen av dessa verksamheter måste ske genom att förändra nivån på ersättningen. Eventuella rationaliseringar inom dessa verksamheter kommer inte kommunstyrelseförvaltningen tillgodo utan kommer verksamheterna tillgodo genom bibehållna eller sänkta ersättningsnivåer.

Särskilt vid införande av nytt IT-stöd måste hänsyn tas till att de centrala kostnaderna ökar för systemansvar, drift mm. Generellt beräknas driftskostnaderna öka årligen på grund av ökad användning av IT i verksamheterna. Ett förbättrat IT-stöd kan leda till att internpriset för tjänsten kan behöva justeras. Under förutsättning av att den totala kalkylen visar att verksamheterna ändå tjänar tid och/eller pengar i slutändan, är det alltså inte något problem om de gemensamma kostnaderna leder till justerade internpriser.

Kommunfullmäktige har redan i Mål och budget samt i ett antal separata beslut pekat ut frågor som påverkar kommunstyrelseförvaltningens verksamhetsplanering, bemanning, kompetensbehov mm. Även kommunstyrelsen har fattat ett antal beslut med motsvarande påverkan. Några exempel på frågor är, utan inbördes rangordning:

- utvecklingsprogrammet för den regionala stadskärnan Haninge inklusive framtagning och genomförande av en stadsutvecklingsplan
- behovet av utveckling av trygghetsfrämjande arbete
- exploaterings- och näringslivsfrågor prioriteras
- arbete för att fler utförare inom skola och förskola etablerar sig i Haninge

Fler uppdrag finns i Mål och budget 2019-2020 (sid 21) samt i kommunstyrelsens Strategi och budget 2019-2020 (sid 20-22). Kommunstyrelseförvaltningen medverkar också i flera av de uppdrag som kommunfullmäktige har lämnat till övriga nämnder.

Många av uppdragen är mycket omfattande och därmed arbetskrävande. Ett flertal kräver kompetens som måste köpas in för vart och ett av uppdragen. Många uppdrag kommer att pågå även under 2020, vilket alltså påverkar utrymmet för att under det året tillföra ytterligare uppdrag. Det är inte realistiskt att förutsätta att samtliga uppdrag givna 2019 kan hanteras inom ramen för kommunstyrelseförvaltningens befintliga resurser.

En successiv justering av förvaltningens interna resurser pågår löpande. En höjd prioritet för vissa frågor eller tillkomsten av nya frågor är erfarenhetsmässigt inte enkel att möta med motsvarande nedprioritering eller avveckling av frågor. Därför måste resursbehovet alltid prövas noggrant och löpande. Förvaltningens bedömning är att behovet av prioriteringar ökar under de kommande åren.

Driftbudget

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges reserv för 2019 är ca 25 mnkr (efter reviderad Mål och budget i december) för att bland annat täcka oförutsedda volymökningar inom nämnderna samt att det finns medel avsatta till beredningar som kommunfullmäktige har utsett. Reserven bör budgeteras även kommande år.

Kommunstyrelseförvaltningen

Exploateringsverksamhet

Exploateringsverksamheten är expansiv med flera stora projekt på gång; den nya stadsdelen Vega, det nya verksamhetsområdet Albyberg vars andra etapp sannolikt börjar byggas ut under de närmaste åren och omstöpningsen av centrala Handen till en också i fysisk mening stad. Det sistnämnda är ett infrastrukturprojekt i de delar som gäller busstrafikens angöring till tågtrafiken, resenärernas åtkomst till de olika trafikslagen mm. Det är också ett centrum- och bostadsutvecklingsprojekt, betydelsefullt beläget i den regionala stadskärnan. Frågor om tekniska lösningar, trafiklösningar, gestaltning, avvägning mellan kommersiella ytor och bostäder mm, erbjuder stora utmaningar.

Avtal om genomförande och finansiering har träffats med SveaNor Fastigheter AB och landstinget. De avtal som har träffats mellan parterna innebär att kommunens kostnader och intäkter preliminärt beräknas till 115 mnkr respektive 90-110 mnkr. Beloppen kommer att fördelas över tre till fyra år. En närmare redovisning återfinns i den exploateringsbudget som ingår i kommunstyrelsens årliga Strategi och budget.

Under 2016 har avtal träffats med Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB, som köpt Västerhaninge och Jordbro centrum, vilket innebär att kommunen nu lägger stora resurser på att planera utvecklingen av de centrala områdena

kring dessa centrum. Jordbro innebär en kraftfull utveckling av ett område som kommer att bidra till den regionala stadskärnans framväxande.

Kommunstyrelseförvaltningen vill erinra om att om förmågan att driva fram nya projekt för t ex bostäder skall ökas, så måste ökningen ske parallellt inom alla delar av stadsbyggnadsprocessen. De måste anpassas till varandra för att uppnå maximal effekt. Härmed avses att det finns ett samband mellan exploaterings-, plan- och genomföranderesurser samt dimensionering av lokalresursprocessen. Denna dimensionering av verksamhetsfunktioner bör sedan kunna löpande anpassas till aktuell volym gällande uppdrag. För att uppnå detta kommer kravet på samlad koncernstyrning öka. Detta krav kommer öka för alla beslutsnivåer.

Strategisk planering och annan utredande verksamhet

I ramen för samhällsutvecklingsavdelningens verksamhet finns icke öronmärkta medel avsatta för olika konsultuppdrag inom utvecklingsplaneringen. Förvaltningen har inför de senaste budgetåren bedömt att förvaltningen årligen kommer att behöva genomföra två större uppdrag utan att det i förväg är möjligt att peka ut precis vad dessa kommer att bestå i. Kostnaden för ett sådant uppdrag har uppskattats till i genomsnitt 400 tkr. Dessa medel finns i befintlig ram.

Mot bakgrund av invärldsanalysen i avsnittet 2 ovan bedömer förvaltningen att de utredande resurserna inom hela förvaltningen behöver förstärkas. Mängden uppdrag och deras svårighetsgrad har de senaste åren ökat väsentligt. En mer exakt kvantifiering av resursåtgången är svår att göra. Olika uppdrag kan drivas parallellt eller med viss förskjutning i förhållande till varandra, för att nyttja kapacitet kontinuerligt och undvika stora svängningar i tidsanvändningen. Olika uppdrag ställer olika krav på kompetens. I vissa fall finns kompetensen redan, i andra fall behöver den skaffas genom rekrytering av ny personal. Särskild kompetens som behövs för vissa uppdrag men som inte bedöms utgöra ett kontinuerligt behov, skaffas lämpligast genom externt konsultstöd.

Kommunstyrelseförvaltningen vill mot ovanstående bakgrund framhålla sitt samordnande ansvar för centrala utvecklings- och tillväxtfrågor, såväl i fråga om den strategiska utvecklingen som i fråga om konkret genomförande av samhällsbyggandet i form av exploateringsprojekt för bostäder, infrastruktur, verksamhetsområden, företagsetablering-ar, mm. Inom förvaltningen leds och samordnas också kommunens strategiska kommunikations- och informationsarbete och arbetet med näringslivsfrågor. Uppdraget inom denna verksamhet har kraftigt utökats under senare år. Stockholms-regionens tillväxt har inneburit stort fokus på exploatering, stadsbyggande, stadskärneutveckling, näringslivsservice och övrig planering för tillväxt och en hållbar utveckling i den snabbt expanderande regionen. Haninges utveckling präglas bl a av rollen som en av de åtta regionala stadskärnorna.

En utmaning är att inte enbart bygga det antal bostäder som behövs för att tillgodose den kvantitativa efterfrågan utan att också skapa hållbara livsmiljöer dit människor vill flytta och leva sina liv. Utvecklingen av den regionala stadskärnan Haninge är en särskilt prioriterad uppgift och det helhetsgrepp som initierades i utvecklingsprogrammet för den regionala stadskärnan följs nu upp genom den stadsutvecklingsplan för stadskärnan som antogs under 2018.

Förvaltningen har under senare år fått ett flertal stora uppdrag, både konkreta enskilda utvecklingsuppdrag och kraftig volymmässig ökning i form av stora exploateringsprojekt, utvidgade insatser för social hållbarhet, genomförande och uppföljning av det klimat- och miljöpolitiska programmet och aktualisering/uppföljning av utvecklingsprogram.

För att uppnå bästa möjliga utveckling av nya etableringar såväl i stadskärnan som i övriga verksamhetsområden krävs ett tydligt målinriktat arbete med investeringsfrämjande arbete i enlighet med ny näringslivsstrategi och etableringsstrategier. Ökade insatser och prioritet ges också till service till företag och inte minst till de nya företag som etablerar sig i kommunen.

Sammantaget ökar komplexiteten i förvaltningens uppdrag, antalet uppdrag och leve-ranstakten för att möta tillväxt och externa/interna förväntningar.

Översiktsplan 2030 antogs i november 2016. Därefter vidtar en rullande översiktsplanering som omfattar att ta fram fördjupade översiktsplaner, utvecklingsprogram, kunskapsunderlag samt ge stöd i detaljplaneprocessen och andra processer som har anknytning till mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen ska efter upprättandet genomföras och följas upp. En gång varje mandatperiod, dvs ca vart fjärde år, ska översiktsplanen aktualitetsprövas. Under 2020 behöver arbetet med aktualitetsprövningen inledas om beslut ska kunna fattas i god tid före valet 2022. Flera, till översiktsplanen, underliggande styrdokument bör följas upp samtidigt för att få en samlad bild av kommunens utveckling. För utredningar, underlag och process inför aktualitetsprövningen bör avsättas **500 tkr** 2020-2021.

Men en förutsättning för att kunna bygga bostäder och etablera näringsliv i Haninge är att det finns god tillgänglighet till målpunkter inom Haninge och till omvärlden.

Under 2020 behöver arbetet med en kollektivtrafikplan startas i enlighet med ambitionerna i trafikstrategin. En kollektivtrafikplan ska innehålla de önskemål om åtgärder som behövs för att kommunens mål om kollektivtrafikandel ska kunna uppnås. Kollektivtrafikplanen behövs som underlag för diskussioner med trafikförvaltningen, Region Stockholm. För detta arbete bör avsättas totalt **250 tkr per år** under 2020 - 2021.

I översiktsplanen anges att trafikverket utreder om färjeförbindelsen till Ornö ska övergå från enskild till allmän. Vid en sådan övergång kommer det med stor sannolikhet bli aktuellt med investeringar i infrastrukturen både på land och på Ornö. Trafikverket har tagit fram en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) med förslag till åtgärder på kort respektive lång sikt. Kommunen bevakar och följer

aktivt det fortsatta arbetet och att medel säkerställs i revideringen av länsplanen för transportinfrastruktur 2020.

Kommunstyrelseförvaltningen har haft i uppdrag att skapa förutsättningar för utveckling av Årsta slott i enlighet med de analyser som genomförts under 2015-2017. Marknadsanalysen visade bland annat att ett hotell och spa i kombination med slottets nuvarande utbud skulle skapa en positiv ekonomisk utveckling för Årsta slott. Analysen visar också att investerares incitament att uppföra ett spa och hotell baseras på möjligheten att få bygga bostäder i närområdet. En första utredning om planeringsförutsättningarna för bostäder i området kring Årsta havsbad och slott har genomförts. Parallellt med arbetet med Årsta slott har kommunstyrelseförvaltningen tillsammans med kultur- och fritidsförvaltningen haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för omdisponering av Torvallaområdet till ett bostads- och idrottsområde i ett mer kompakt läge. Slutsatsen var att det kan finnas en rimlig ekonomisk realism att gå vidare med förslaget och kommunstyrelseförvaltningen har i samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen fått ett uppdrag om detaljplan.

Arbetet med Årsta slott och Torvalla har intensifierats. Avtal har tecknats även med markägare i omgivningen av Årsta slott. De båda områdena har en hög komplexitet och innebär att hålla ihop många aktörer, intressen och förutsättningar. Ett framgångsrikt arbete på båda platserna kräver ett omfattande arbete utöver de uppdrag om planprogram (Årsta) respektive den kommande detaljplan (Torvalla). För ledning, styrning och kommunikation behöver ny kompetens tillföras. Planprogrammet för Årsta ska också ligga till grund för att söka planeringsbesked hos länsstyrelsen, vilket innebär att i tidigt skede få tydligt och bindande besked om eventuella hinder. I budgetramen för 2020 finns avsatta medel för arbetet med Årsta och dessa medel kommer även fortsättningsvis att behövas. För Torvalla tecknas plankostnadsavtal.

Stadskärnan

Kommunfullmäktige beslutade 2011 om ett utvecklingsprogram för den regionala stadskärnan Haninge. Sedan dess pågår ett intensivt arbete med infrastrukturprojekt, bostadsprojekt och nya offentliga lokaler. Dessa projekt bidrar till förtätning och för samtidigt med sig behov av investeringar.

I enlighet med utvecklingsprogrammet för den regionala stadskärnan och näringslivsstrategin har överenskommelse träffats med åtta av de större fastighetsägarna i Handens centrum för att tillsammans utveckla stadskärnan. Ett treårigt samarbetsavtal om gemensam finansiering av utvecklingsarbetet för tiden fram till början av 2017 har tecknats mellan parterna. Avtalet har numera förlängts i ytterligare tre år. Kostnaden för kommunens medverkan täcks inom budgetramen.

En fördjupning av översiktsplanen, Stadsutvecklingsplan för stadskärnan (STUP), antogs under 2018. Syftet med planen är att skapa en väl fungerande helhet, en gemensam bild av den attraktiva regionala stadskärnan inför kommande projekt och insatser. Stadsutvecklingsplanen sätter ramarna för kommande detaljplaner samt investeringar i offentliga miljöer, verksamheter och infrastruktur. Stadsutvecklingsplanen ska också vara vägledande i diskussioner med privata investerare och aktörer. Stadsutvecklingsplanen skapar möjligheter för stadskärnan att växa från dagens ca 18 000 invånare till 60 000 invånare. För att möjliggöra en så omfattande tillväxt så har i arbetet med stadsutvecklingsplanen identifierats behov av att utveckla planeringsunderlagen. Det handlar framförallt om dagvatten och trafik samt den fortsatta genomförandeprocessen. I budgetramen för 2020 finns avsatta medel för arbetet med stadskärnan och dessa medel kommer även fortsättningsvis att behövas.

Med en ökande aktivitet, fler bostäder och verksamheter i stadskärnan i enlighet med stadsutvecklingsplanen kommer investeringar att behöva göras utöver de som sker idag. Utgångspunkten är att kostnader för investeringar i infrastruktur och offentliga miljöer ska täckas av intäkter från nya byggrätter. Det bör dock finnas utrymme att i vissa fall där det

handlar om tillgänglighet till Rudan eller andra attraktivitetshöjande insatser även bidra med kommunala medel. I dagsläget är det svårt att säga exakt vad och var eller när i tiden olika investeringar behöver ske, men för ett trovärdigt fortsatt arbete behöver medel avsättas för kommande investeringar. Det kan också komma att behövas temporära insatser för att säkerställa en attraktiv stadsmiljö under byggtiden.

Utveckling Hemfosa

Kommunstyrelsen beslutade 2017-12-13 (§ 333) om en avsiktsförklaring om större samlade exploateringar i Hemfosa i Haninge kommun mellan kommunen, staten och Stockholms läns landsting. Avsiktsförklaringen syftar till att reglera en gemensam avsikt att vidare utreda möjligheten till en större samlad exploatering med hållbart byggande i Hemfosa. Utgångspunkten är konsultrapporten Promemoria om större samlade exploateringar i Hemfosa i Haninge kommun från WSP.

Staten åtar sig att belysa nödvändiga infrastrukturåtgärder genom en åtgärdsvalsstudie (ÅVS). Det gäller tillfart från väg 73 samt kapacitetshöjande åtgärder på Nynäsbanan. Kommunen åtar sig att i det fortsatta arbetet med den översiktliga planeringen undersöka möjligheterna för en framtida bostadsexploatering. För att möjliggöra avsiktsförklaringens åtaganden ska parterna bemanna sina organisationer med resurser för att ta fram nödvändigt beslutsunderlag. Regeringen följer upp avsiktsförklaringen 2019 respektive 2021 och har även kontinuerliga kontakter med kommunen både i form av uppföljningsmöte och i nätverksarbete.

Förberedelser inför den fortsatta planeringen av Hemfosa har inletts under 2018 och kommer att avrapporteras under 2019. I samband med beslutet om att fortsätta planeringen anslogs tillfälliga medel för detta. En följd av den avrapporteringen kommer att bli nya uppdrag och för detta bör kommunen avsätta **500 tkr per år 2020 och 2021** för att ta fram övergripande kunskapsunderlag för exempelvis geologi, dagvatten m m. De underlag som tas fram ska även utgöra underlag för aktualitetsprövningen av

översiktsplanen. Med tanke på arbetets omfattning, komplexitet och långsiktighet kommer utvecklingen av Hemfosa att behöva tillföras ny kompetens för ledning, styrning och kommunikation.

Klimat – och miljöpolitiskt program

Ett nytt klimat- och miljöpolitiskt program är beslutat av kommunfullmäktige 2017-10-09 (§ 246). Programmet är ett samlande och övergripande styrdokument som pekar ut prioriterade områden i kommunens arbete för att nå nationella miljömål. Programmet är uppbyggt kring fyra fokusområden: Fossilfria resor och transporter, Hållbar stadsutveckling, Rent vatten och naturens mångfald, samt Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp.

För varje fokusområde finns mål och tidsatta etappmål. Under perioden 2020-2021 ska grönstrukturplan, klimatanpassningsplan samt plan för misstänkt förorenad mark tas fram och beslutas. Särskilt klimatanpassningsplanen innebär behov av expertstöd eftersom ämnesområdet är relativt nytt. Utredningar behöver också göras för skydd av mark med höga naturvärden och naturvårdande skötsel om målet ska hinna uppnås till 2022. Medel finns inom ramen 2020, motsvarande 1 mnkr, för att genomföra detta. Det finns också etappmål där andra funktioner än kommunstyrelseförvaltningen är berörda. Det gäller insatser för att minska utsläppen av användning av fossilfritt bränsle, energieffektivisering och sortering av matavfall. Dessa funktioner kan också behöva tillskott av medel men ska äska för detta genom sina budgetprocesser.

Bland annat kan det bli aktuellt med några särskilda investeringar i fordonsflottan redan 2020 – 2021 om programmets mål om att kommunens resor och transporter ska vara fossilfria år 2025 och alla resor och transporter i kommunen ska vara fossilfria till 2030 ska uppnås.

Fosforfällning Drevviken

I Stockholms stads arbete med lokalt åtgärdsprogram för Drevviken (LÅP) i samarbete med grannkommunerna konstateras att aluminiumfällning i syfte att öka sedimentens fosforbindande förmåga är en kostnadseffektiv

metod för att åtgärda internbelastningen av fosfor. Åtgärden föreslås utföras som en sedimentbehandling med polyaluminiumklorid (PAX). Sammantaget beräknas åtgärden kräva cirka 387 ton aluminium och budgeteras till ca 23 Mkr. Haninges del av detta beräknas år 2020 bli ca 5-10 mnkr. Se även investeringsbudgeten.

Romsk inkludering

Arbetet med romsk inkludering fortsätter med 300 tkr per år och ska fungera som medfinansiering till medel som erhålls från kulturdepartementet (500 tkr per år) respektive Skolverket (ca 200 tkr). Från och med 2020 upphör den statliga finansieringen och verksamheten ska gå in i ordinarie verksamhet med ett uppföljande ansvar från kommunstyrelseförvaltningen. Arbetet med minoritetspolitiskt program innebär att den framtida strukturen för arbetet med nationella minoriteter då ska vara på plats. Det som redan är uppenbart idag är att det är angeläget med en brobyggare på utbildningsförvaltningen för att säkerställa att de romska barnen kommer till skolan. Om arbetet skall fortsätta efter 2019 skulle det behöva avsättas medel, ca 400 tkr motsvarande en halvtidstjänst, för att täcka upp det uteblivna statsbidraget.

Fortsatt folkhälsoarbete/social hållbarhet

Hållbarhetsberedningens genomlysning av kommunens folkhälsoarbete avrapporterades i kommunfullmäktige under 2018. Kommunstyrelsen gav också kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att, i samarbete med övriga förvaltningar och bolag, återkomma med förslag till ett utvecklat hållbarhetsarbete med fokus folkhälsa. I mål och budget 2019-2020 avsattes 500 tkr för att stärka det förebyggande folkhälsoarbetet och säkerställa att kommunstyrelsen ges möjlighet att arbeta vidare utifrån de rekommendationer som getts i avrapporteringen. Det arbetet kommer att fortgå över en längre tid och vidareutvecklas mot ett bredare angreppssätt på social hållbarhet. Detta stämmer väl överens med den politiska plattformen som anger att kommunen ska ta fram en social översiktsplan under

mandatperioden. I budgetramen för 2020 finns medel 500 tkr avsatta för utdraget.

Medborgar- och brukardialog

Under 2018 antogs en policy för medborgardialog av kommunfullmäktige. Till policyn är en handlingsplan framtagen (bilaga som ej är beslutad) som framförallt berör kommunstyrelseförvaltningen. Det handlar om att informera, utbilda och stödja utifrån riktlinjer som ska utarbetas samt att stödja det digitala systemet för lagring, analys och spridning av dialogdata. Om en satsning, utöver information och utbildning, ska ske på medborgar- och brukardialog i enlighet med handlingsplanen så behöver ny kompetens tillföras.

Besöksnäringen

Haninge är en skärgårdskommun med stora möjligheter inom besöksnäringen. Genom samarbetet med andra skärgårdskommuner, Visit Stockholm samt länsstyrelsen och landstinget i Stockholm Archipelago har nu en internationell marknadsföringssatsning påbörjats. Detta gör i sin tur att utländska turister i större omfattning börjar komma till Stockholms skärgård. Utländsk turism förlänger säsongen, vilket leder till en större möjlighet att kunna bedriva företag i skärgården.

För att Haninge ska kunna ta del av ökningen måste här finnas exportmogna objekt dvs anläggningar och upplevelser som är attraktiva för utländska gäster. Långsiktigt måste vi därför ge den lokala besöksnäringen stöd i att utveckla exportmogna produkter.

Varumärkesetablering

För att skapa attraktivitet för kommunen med målgrupperna medborgare, besökare och näringsliv måste en grundläggande faktor finnas. Man måste vara känd och känd för något bra. I de kännedomsmätningar som gjorts av kommunen är Haninge okänt för både privatpersoner och företag. Ett långsiktigt arbete med en varumärkesetablering har påbörjats inom ramen för

stadsutvecklingen, men kommer under de kommande åren behöva implementeras och intensifieras.

Att skapa attraktivitet är en grundläggande förutsättning för att nå många av våra mål. "En attraktiv företagskommun" (mål 6) "En attraktiv närmiljö" (mål 7) "Attraktivt boende ska utvecklas" (mål 8) " Skapa en attraktiv kommun för både invånare och boende" (mål 9) är några exempel på där den grundläggande attraktiviteten, dvs varumärkesarbetet och bilden av kommunen är viktig. Attraktiviteten byggs upp genom kännedom. För hur bra verksamhet vi än bedriver inom de enskilda sakområdena så uppstår oftast inte det varumärkesmässiga värdet (nyttan) innan någon vet om vad vi gör, dvs att vi kommunicerar och marknadsför vår verksamhet. Det finns avsatt 500 tkr i befintlig budget för ovanstående. Om det skall genomföras särskilda satsningen återkommer förvaltningen i särskilt ärende.

Större evenemang

Under 2021 fyller Haninge kommun 50 år. Önskar kommunen uppmärksamma detta på något sätt så bör planeringen starta under 2020. Beroende på vilka aktiviteter som skall genomföra kommer planeringen var större eller mindre, det handlar om ambitionsnivåer. Ska det ske några större event under detta år så bör det avsättas specialdestinerade medel för detta, dels för planeringen 2020 och dels för genomförandet 2021.

En annan större händelse är att Norviks hamn öppnar under 2020. Detsamma gäller här, om kommunen vill vara med och synas i detta sammanhang, så bör medel avsättas för detta i budget 2020.

En gemensam kommunkultur med medborgarfokus

Medborgarnas förväntningar och krav på en kommunal verksamhet utvecklas, inte minst vad gäller tillgängligheten. En digitaliserad omvärld gör att medborgarna snabbt och enkelt vill få svar och komma i kontakt med kommunen, i de kanaler och i den form som passar varje individ. Snäva öppettider och telefontider med kö upplevs som otillgänglighet.

I en behovsanalys av "En väg in" (dvs någon typ av kontaktcenter) har förvaltningen sammanställt de tillgänglighetsundersökningar som finns inom kommunen, oavsett kanal. Sammanlagt visas en bild av att tillgängligheten behöver utvecklas. Vi ska ha en hög kvalitet i kommunens tjänster (mål 11). Kvalitet i en tjänst är ofta något man upplever. Att skapa en högre grad av medborgarfokus genom ökad tillgänglighet till kommunen är därför ett viktigt långsiktigt arbete.

I den nämnda behovsanalysen redovisas erfarenheter från några andra kommuner av att inrätta kontaktcenter eller motsvarande. Redovisningen indikerar förhållandevis stora engångskostnader (5-7 mnkr), men även behov av ändrade arbetssätt. Därför behöver förvaltningen göra ytterligare utredningar innan det går att ta ställning till om och i så fall hur idén om "En väg in" kan genomföras. Vilka arbetssätt som behöver ändras och hur omställningen finansieras behöver också klargöras.

Samordnat kompetensförsörjningsarbete

Syftet med ett samordnat kompetensförsörjningsarbete är att kunna se samband och göra bättre analyser av vilka insatser och aktiviteter i KSF:s kompetensförsörjningsarbete som skall prioriteras.

Som ett led i att arbeta mer systematiskt och samordnat med kompetensförsörjningen i Haninge kommun pågår ett pilotprojekt vid personalavdelningen och SBF. Målet är att alla förvaltningar ska arbeta på ett likartat sätt och genom en vedertagen modell med kompetensförsörjning. Modellen ska vara en del av kommunens ledningssystem.

Förvaltningens kompetensförsörjningsplan utifrån budgetdirektiv Mål och Budget 2020-2021 beskrivs i bilaga 1.

Digitalisering och IT

Digitaliseringen förändrar vårt samhälle i grunden. Den påverkar hur vi lever och arbetar samt ger oss förutsättningar till att göra sådant som tidigare inte varit möjligt.

Sverige har som mål att vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. En effektiv och innovativ offentlig sektor är därför av stor betydelse.

Digitalt först är en princip som säger att digitala tjänster, när det är möjligt och relevant, ska vara förstahandsval i den offentliga sektorns kontakter med privatpersoner och företag. Idag är skillnaderna stora beroende på var du bor i landet och vilken myndighet du möter. För att överbrygga dessa och möta individens behov behöver stat, kommun och landsting gå hand i hand. Det offentliga behöver samverka genom att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter om det ska vara möjligt att säkerställa förtroendet för offentlig sektor. Målet är att det ska vara enkelt att komma i kontakt med det offentliga Sverige. Vi måste tänka digitalt först och se förvaltningen som en digital förvaltning, där man inte ska behöva lämna samma uppgifter flera gånger

I dagsläget finns det 400-600 st. PDF-blanketter och ett flertal digitala lösningar som i huvudsak är riktade till medborgarna, här kan Haninge kommun erbjuda ett bättre serviceutbud som tar utgångspunkt dels från de behov och förväntningar som Haninges medborgare har men också som beaktar den interna arbetsmiljön för anställda i Haninge kommun. Detta kommer att påverka organisering av arbetsforum inom förvaltningsstyrningsorganisationen och innebär krav på fortsatt vidareutveckling av förvaltningsstyrning av Haninge kommuns FOA (förvaltningsarkitektur).

För att säkerställa en stabil drift av hela kommunens digitala miljö krävs att förändringshanteringen sker på ett ännu bättre och mer kontrollerat sätt, vilket ställer krav på införande av kommungemensamt förändringsråd. Och att förändringar av verksamhetskritisk karaktär hanteras i testmiljö innan ny lösning används i den ordinarie miljön. Framgångsfaktor är att vi arbetar i ett projektorienterat arbetssätt med kompetens inom projekt-, program- och

portföljledning. Ytterligare kompetenser som är av central vikt för att nå framgång är inom: arkitektur, förändringsledning, verksamhetsutveckling och innovationsledning.

Harmonisering av digital agenda, portföljstyrning och förvaltningsstyrning så att digitaliseringen blir en naturlig och tydlig del i ordinarie verksamhetsstyrning och planering

Utifrån beslutad digital strategi och handlingsplan för digitalisering har fem utvecklingsområden identifierats vilka överensstämmer med den regionala digitala agendan i Stockholmsregionen:

1. En tydlig styr och samverkansmodell

Tydliga roller, med tydligt ansvar som samverkar och styr verksamhetsutveckling med stöd av digitala tjänster, informationshantering och infrastruktur så att utvecklingen bidrar till nytta och önskad effekt.

2. Den digitala marknaden

Haninges kommuns ambition är att, utifrån bedömd nytta för kommunen, medverka avseende innovation, gemensamma utvecklingsarenor och testbäddar.

Haninge kommun delar och tillgängliggör information, som är relevant och informationsklassad, så att marknaden kan återanvända den och skapa tjänster. Informationen offentliggörs i enlighet med nationell standard för "öppen data".

3. Haninge ger service utifrån medborgarens behov och effektiva flöden i verksamhetens processer

Haninge kommuns målsättning är att finnas där medborgare (unga, elever, äldre, näringsliv, föreningar och besökare) vill nå oss. Vi designar vår service med kännedom om medborgarens behov.

Våra verksamhetsprocesser har effektiva flöden som är digitaliserade och automatiserade så långt som möjligt. Våra tjänster och processer är framtagna med hänsyn tagen både till medborgarnas behov och organisationens behov och begränsningar.

4. Strukturerad hantering av information

Haninge har ett strukturerat arbetssätt med den information som behövs i våra digitala tjänster och digitala infrastruktur. Vi hanterar digital information som en värdefull resurs. Där det är möjligt arbetar vi så att kvalitetssäkrad data kan återanvändas.

5. Långsiktiga och flexibla val av tjänster och leverantörer

Vi gör långsiktiga och flexibla val av tjänster och leverantörer. Vår digitala infrastruktur är öppen mellan/för leverantörer så att vi inte tvingas välja bort på grund av komplex och kostsam integration. Vi vet vilka system som är verksamhetskritiska och vilka som är neutrala.

Utifrån den ökande digitaliseringstakten hos våra förvaltningar antas kommunens samlade kostnader för digitalisering att öka i en högre takt än vi sett tidigare år. Vi ser att ny typ av kompetens krävs inom såväl utförardelen inom respektive förvaltning samt vid kommunens centrala styr- och stödorganisation inom kommun styrelsens förvaltning.

Lokalförsörjning

Lokalbanken

Idag finns det avställda lokaler inom lokalbanken som kostnadsfritt motsvarande den avgift på 2 procent som lokalbanken lägger på hyrorna som sedan debiteras verksamheterna. De senaste åren har lokalbanken varit i balans. För 2018 uppkom dock ett underskott på drygt 7 mnkr. Hur detta kommer att se ut i framtiden är svårt att kalkylera. En del av de tomställda lokalerna kommer att utnyttjas i samband med evakueringar när andra

byggnader genomgår en renovering. Förvaltningen har uppdraget att minska antalet lediga lokaler men kommunstyrelsen behöver vara beredd på att lokalbanken 2019 och 2020 kan komma att gå med underskott.

Ombyggnation och nybyggnation

Kommunens verksamheters behov av nya lokaler växer i takt med att kommunens invånarantal växer. I lokalresursplanen, som planerar lokalbehovet i ett 10-årsperspektiv, bedöms lokalbehov till flera miljarder kronor. Till detta kommer renoveringsbehoven av befintliga lokaler då många av Tornbergets fastigheter är från 60- och 70-talet och är i behov av upprustning.

Utvecklingen de senaste åren har inneburit att arbetsbelastningen på lokalförsörjningen har ökat och att enheten inte ges möjlighet att bistå verksamheterna på en rimlig nivå. Att inte hinna vara med i alla projekt kan innebära att kommunens lokalkostnader på sikt kan bli större än vad de annars skulle vara. Det kan också innebära att lokalerna inte hinner bli klara i den takt som verksamheterna efterfrågar, främst inom förskolor och skolor. Under 2019 har lokalförsörjningen fått en utökning av en tjänst. Med den stora investeringstakt som kommunfullmäktige beslutat behöver resurserna på lokalförsörjningen matchas mot detta så att förvaltningen skall klara av att få fram lokaler i den takt som behovet i verksamheterna. Lokalförsörjningen på kommunstyrelseförvaltningen får inte bli en flaskhals i arbetet med att få fram lokaler för verksamhetens behov. Den exakta bemanningen behöver synkroniseras till andra resurser inom samhällsbyggnadsprocessen. Ju fler planer och projekt som stadsbyggnadsförvaltningen arbetar med ju större arbetsbelastning får även lokalförsörjningen då enheten också bevakar behovet av verksamhetslokaler i nya detaljplaner. Det finns också en naturlig koppling till Tornberget och övriga förvaltningars lokalsamordnare, samt mark- och exploatering. Alla dessa funktioner måste tilldelas resurser i takt som behoven uppstår. Det kan vara i olika faser i planeringen som arbetsmängden toppar i de olika funktionerna. För att inte flaskhalsar skall uppstå behövs en övergripande hantering av resurserna så att de kan sättas in

där de bäst behövs för stunden. Ett styrverktyg för att hantera behovet av denna koncernstyrning håller på att arbetas fram av kommundirektörens ledningsgrupp (KDLG). Målet är att implanteringen startar under 2019.

Att ha kontroll på kostnaderna i alla investerings- och exploateringsprojekt ligger idag på respektive projektledare. Detta är en uppgift som ibland blir lidande i en hög utbyggnadstakt där projektledarna har fullt fokus på att leverera planer eller ett genomförande. Då antalet projekt som idag är igång samtidigt är det många miljoner som omsätts utan att det finns någon som har fullständig kontroll på ekonomin. Ekonomiavdelningen har påbörjat ett arbete med att se över exploateringsredovisningen och vilket stöd i ekonomiska frågor som mark- och exploatering behöver. Detta arbete skall ses som en del i det som beskrivs i stycket ovan.

I en hög utvecklingstakt, med många nya bostäder, så ökar också behovet att planera för hur volymerna inom respektive verksamhet ökar. Det är viktigt att ha verksamhetslokal färdiga när ett utökat behov finns i verksamheterna. Om inte detta fungerar bra så kommer verksamheten inte att kunna möta behoven på ett bra sätt. Att lösa den uppkomna situationen direkt innebär oftast en dyr läsning. Idag, när prognoserna på bostadsbyggande justeras, måste volymprognoserna hela tiden anpassas så att vi kan reagera snabbt på förändringarna. Även denna vinkling måste in i samhällsbyggnadsprocessen och kunna växlas upp när det behövs utan någon större fördröjning.

Miljöspecialist

Med den kraftiga expansion som Haninge befinner sig i och alltmer komplexa och stora byggprojekt behövs ökad kompetens för att säkerställa att Haninge ställer korrekta miljökrav i exploateringsprojekt genom hela byggprocessens alla delar samt att dessa krav följs upp. Det handlar även om tillräcklig kompetens för att kunna förhandla kring kompensationsåtgärder med mera. För detta bedöms ny kompetens behövas tillföras.

Utveckling av upphandling Södertörn

Södertörns upphandlingsnämnd bildades hösten 2012. I samband med bildandet beslutades även att verksamheten vid senare tillfälle skulle utvärderas. Utvärderingen remitterades till SUN för yttrande. Under våren 2018 beslutade respektive kommunstyrelse att ge kommunstyrelseförvaltningen och SUN i uppdrag att återkomma med förslag på hur SUN kan vidareutvecklas. Arbetet med förslaget pågår och kommer under våren att återkomma till kommunstyrelsen i respektive kommun för beslut. Förslaget kommer att utveckla och även förtydliga SUN:s och nämndernas ansvar avseende upphandling. Förslaget kommer även att medföra en justerad finansierings- och debiteringsmodell samt en ny leveransmodell för upphandling.

Beslutsstöd

Kommunens avtal med Hypergene (beslutsstödsystemet) kommer att gå ut sommaren 2019. Inför detta kommer förvaltningen inte att klara av att göra en ny upphandling, men i samband med detta kommer förvaltningen ställa sig frågan om den struktur på beslutsstödsystemet som finns idag, är det behov som kommunen har framöver. Under 2019 kommer förvaltningen att titta på frågan och eventuellt komma tillbaka till kommunstyrelsen.

Gemensamma kostnader

Södertörns brandförsvarsförbund

Under mars och april kommer samråd att ske med Södertörns brandförsvarsförbund om förutsättningarna inför budget 2020. Utgångspunkten är att kostnadsökningen i brandförsvarsförbundet inte skall överstiga motsvarande ökning i kommunen. Preliminära siffror kommer att finnas i slutat av april.

Samordningsförbundet Östra Södertörn

Avgiften till Samordningsförbundet Östra Södertörn motsvarar 2 210 tkr räknat på ett helt kalenderår. En utökning bygger på att samtliga inblandade

parter är överens om att utöka budgeten. Det räcker med att en part säger nej så blir det ingen utökning. De senaste åren har i vart fall Stockholms läns landsting inte varit berett att öka budgeten.

Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund (SMOHF)

Medlemsavgiften är 7,3 mnkr 2019, vilket är en ökad avgift med 0,4 mnkr jämfört med 2018. Inför varje år sker ett budgetsamråd med förbundet där avgiften skall diskuteras. Frågan är då om och i så fall hur mycket förbundet skall få höja medlemsavgiften eller om de skall täcka sina kostnadsökningar genom ökade inspektionsintäkter, dels genom taxehöjning och dels genom fler inspektioner.

Södertörns överförmyndarnämnd

Södertörns överförmyndarnämnd är en s k gemensam nämnd genom vilken kommunerna Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nynäshamn, Tyresö och Salem samverkar om kommunernas överförmyndarverksamhet. Den gemensamma nämnden ingår i Haninge kommuns nämndorganisation. Haninge är s k värdkommun.

Haninge kommuns kostnad för nämnden regleras med en fördelningsnyckel som baseras på antalet aktiva ärenden i respektive samverkanskommun. Haninge kommuns andel av kostnaderna är 25 %. Ett budgetsamråd med de samverkande kommunerna skall genomföras under mars-april om nivån på överförmyndarnämndens budget och först därefter kan Haninges kostnad fastställas.

Södertörns upphandlingsnämnd

Södertörns upphandlingsnämnd är en s k gemensam nämnd genom vilken kommunerna Haninge och Nynäshamn samverkar om kommunernas upphandlingsverksamhet. Den gemensamma nämnden ingår i Haninge kommuns nämndorganisation. Haninge är s k värdkommun. Kostnadsfördelningen mellan kommunerna grundar sig på kostnaderna för verksamheten före starten av den gemensamma nämnden.

Upphandlingsenheten ska genomföra alla upphandlingar i båda kommunerna. Under 2016 konstaterades att verksamheten inte hinner med alla uppdrag. Det bidrog till att resurser tillskötts under hösten 2016 och helårseffekten av utökningen finns fr.o.m. i budget 2017. Totalt betalar Haninge 10,7 mnkr, vilket är en ökning med 4,5 mnkr från 2016. Utöver ökade upphandlarresurser innehåller ökningen kostnader för drift av inköpssystem och samordnad varudistribution. Ett budgetsamråd med Nynäshamns kommun skall genomföras under mars/april om nivån på upphandlingsnämndens budget och först därefter kan Haninges kostnad fastställas.

Valnämnden

2019 är ett valår (EU-val) och resurser finns i budgeten 2019. 2020 är det inget val så budgeten för valnämnden minskas till 100 tkr, vilket också tagits hänsyn till i direktiven för valnämnden.

Sammanfattning Driftbudget

	2020	2021
Aktualitetsprövning av Översiktsplan	500	
Kollektivtrafikplan	250	250
Hemfosa	500	500
Summa	1 250	750

3 Vilka effektiviseringar krävs så att verksamheten klarar sig inom den preliminära budgetramen

Ramen för kommunstyrelsen i budgetdirektivet innebär en utökning med 6 600 tkr för volymökningar 2020 och generell ramökning till totalt 234 600 tkr. Den förslagna ramen täcker i de löpande kostnadsökningar i den

verksamhet som bedrivs under 2019 och det finns också ett visst utrymme för att klara av den ökade tillväxten.

Det innebär att de i punkt 2 ovan tillkommande kostnaderna i täcks inom den tilldelade ramen. Övriga nya behov som finns inom förvaltningen måste hanteras inom den befintliga ramen. För att hitta utrymme för detta kommer förvaltningen att genomföra rationaliseringar och pröva sina utgifter noggrant, bl a i följande avseenden.

1. Behovet av att återbesätta vid pensions- eller andra avgångar prövas. Möjligheter till omfördelning av arbetsuppgifter utnyttjas.
2. Restriktivitet med externa kurser, konferenser, planeringsdagar, möbelinköp, kopieringskostnader, konsultkostnader o dyl.
3. Möjligheter till kompetensväxling

Redovisning av prioriteringsfördelade kostnadsförändringar från 2019 till 2020

Belopp i Tkr

NÄMND/STYRELSE		KS	Ökning %
2019 års budgetram		228 000	
Preliminär ramökning 2020		6 600	2,9%
2020 års preliminära ram		234 600	102,9%

Prio	Kostnadsförändringar 2020 jämfört med budget 2019	Årsbelopp	Andel av ram
1	Opåverkbara faktorer eller redan beslutade åtgärder		
1.1	Volymförändringar		0,0%
1.2	Lönekostnader	3 440	1,5%
1.3	Lokalkostnader		0,0%
1.4	Kapitalkostnader		0,0%
1.5	Övriga driftkostnader	1 910	0,8%
S:a 1	Summa prio 1	5 350	2,3%
2	Opåverkbara faktorer beslut fattade av KF/KS utan specifika beslut om avsatta medel		
2.1	Aktualitetsprövning av Översiktsplan	500	0,2%
2.2	Kollektivtrafikplan	250	0,1%
2.3	Hemfosa	500	0,2%
S:a 2	Summa Prio 2	1 250	0,5%
Summa kostnadsförändringar 2020		6 600	2,9%
Preliminär ramökning		-6 600	-2,9%
Avvikelse mellan kostnadsförändring och preliminär ramökning 2020		0	0,0%
			0,0%
Summa finansiering		0	0,0%

4 Lokaler

Kommunstyrelseförvaltningen ser behov av fler arbetsplatser, dels p g a hantera den ökade volymen, dels p g a projektanställningar för att driva projekt.

5 Personal

Kommunstyrelseförvaltningen har en låg personalomsättning och en låg sjukfrånvaro. Det finns anledning att vara observant på löneutvecklingen inom vissa personalkategorier där konkurrensen är stor på Stockholmsregionens arbetsmarknad.

Under de senaste åren har förvaltningarnas behov av ledning och stöd förändrats vilket medfört att verksamheter inom kommunstyrelseförvaltningen har förändrat organisation och arbetssätt

med gott resultat. Denna utveckling kommer att fortsätta bland annat genom att utveckla kompetenser, processer och arbetssätt.

Se vidare KSF:s kompetensförsörjningsplan i bilaga 1 .

6. Kvalitetshöjande förändringar

Utvecklingen på bostadsbyggandet de senaste åren har inneburit att arbetsbelastningen på enheterna mark- och exploatering och lokalförsörjningen har ökat. Att inte hinna vara med på djupet i alla projekt kan innebära att kommunens kostnader för exploateringen och lokaler på sikt kan bli högre än vad de annars skulle vara. Det kan också innebära förseningar och att lokalerna inte hinner bli klara i den takt som verksamheterna efterfrågar, främst inom förskolor och skolor. Med den stora investeringstakt som kommunfullmäktige beslutat behöver resurserna inom lokalförsörjningen och mark- och exploatering matchas mot detta, så att förvaltningen klarar av att få fram exploateringsavtal och lokaler i takt med besluten. Kommunstyrelseförvaltningen får inte bli en flaskhals i kommunens målsättning i bostadsbyggandet. Den exakta bemanningen behöver synkroniseras till andra resurser inom samhällsbyggnadsprocessen. Ju fler planer och projekt som stadsbyggnadsförvaltningen arbetar med ju större arbetsbelastning får även lokalförsörjningen och mark- och exploatering. Det finns också en naturlig koppling till Tornberget och övriga förvaltningars lokalsamordnare. Alla dessa funktioner måste tilldelas resurser i takt som behoven uppstår. Det kan vara i olika faser i planeringen som arbetsmängden toppar i de olika funktionerna. För att inte flaskhalsar skall uppstå behövs en övergripande hantering av resurserna så att de kan sättas in där de bäst behövs för stunden. Ett styrverktyg för att hantera behovet av denna koncernstyrning håller på att arbetas fram av kommundirektörens ledningsgrupp (KDLG). Målet är att implanteringen startar under 2019.

7 Investeringar

	<u>Projektbenämning</u>	<u>Behov, tkr</u>	<u>Beräknad kapital-kostnad</u>	-	-	-
		2020	2020	2021	2022	2023
1	IT investeringar	15 500	Inom ram	13 500	13 500	13 500
2	Investeringar i kommunhuset	300	Inom ram	300	300	300
3	Värmesensorer för egendomsskydd	250	Inom ram	250	250	250
4	Investeringsreserv	50 000	5 000	50 000	50 000	50 000
5	Vattenplan	2 500	250	2 500	2 500	2 500
	Summa	68 550	5 250	66 550	66 550	66 550

1. IT investeringar

De större investeringarna inom IT är löpande utbyte av befintlig utrustning samt utveckling av den digitala plattformen, exempelvis nya självservice-tjänster och robotisering/automatisering. Då dessa investeringar ersätter befintliga så kommer inte kapitaltjänstkostnaderna att påverka driftbudgeten.

2. Investeringar i kommunhuset (300 tkr per år)

I kommunhuset arbetar nästan 800 personer och det finns ständigt behov av anpassningar av lokalerna. Det kan vara förändringar i omvärlden som påverkar kommunens organisation eller anpassningar/omorganisationer som kommunen själv beslutar. För detta behov bör det avsättas 300 tkr per år under planperioden.

3. Värmesensorer som egendomsskydd (250 tkr per år)

Den utbyggnad av värmesensorer som pågått sedan några år visar på tydliga effektvinster i form av fortsatt minskad skadegörelse och färre oönskade störningar i verksamheterna. Genom tidig upptäckt och skyndsamma åtgärder kopplat till det har förmågan stärkts till att förebygga skadegörelse alternativt begränsa pågående skadegörelse. Med hänsyn till en föränderlig hotbild bör utbyggnaden fortsätta. Med förslaget anslag kan vi möta den föränderliga hotbilden och uppgradera befintlig utrustning.

4. Investeringsreserv (50 000 tkr per år)

Kommunstyrelsen ansvarar för lokalförsörjningen och administrerar lokalbanken med avställda lokaler från verksamheten. Sedan några år tillbaka har kommunstyrelsen haft en investeringsreserv för att underlätta hanteringen av mindre investeringsbehov som bland annat kan dyka upp i samband med omstrukturering av verksamhetslokaler. Anslaget har förbrukats eftersom det varje år finns behov av den typen av investeringsmedel. Förslaget är att investeringsreserven budgeteras även kommande år och med samma belopp.

5 Vattenplan (2,5 mnkr per år)

År 2009 infördes miljö kvalitetsnormer för samtliga av Sveriges vattenförekomster som en följd av EU:s ramdirektiv för vatten. Dessa normer anger vilken ekologisk och kemisk kvalitet en vattenförekomst ska ha senast vid utgången av ett visst årtal. Vattenmyndigheterna har tagit fram åtgärdsprogram som beskriver vilka åtgärder myndigheter och kommuner behöver vidta för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas. Endast ett fåtal av ytvattenförekomsterna i Haninge kommun har idag god ekologisk status och mycket arbete ligger därför framför kommunen. Det nyligen antagna klimat- och miljöpolitiska programmet anger att samtliga vattenförekomster i kommunen ska ha god status 2027.

Ett förhandsavgörande från EU-domstolen, den s.k. Weserdomen, har resulterat i att länsstyrelsen nu gör en striktare bedömning vad gäller detaljplaners inverkan på möjligheten att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Eftersom Haninge kommun ska fortsätta växa finns ett stort behov av att genomföra omfattande dagvattenåtgärder i befintlig bebyggelse. Detta för att frigöra utrymme för framtagande av nya detaljplaner så att de inte hindras p g a påverkan på yt- och grundvattenförekomster.

En vattenplan för Haninge kommun har antagits av kommunfullmäktige. De i vattenplanen föreslagna åtgärderna ska genomförda leda till att de fastställda miljö kvalitetsnormerna uppfylls för vattenförekomsterna i kommunen senast år 2021. Bortsett från nödvändiga investeringar i VA-nätet med utbyggnad till bl.a. Norrby och Hermanstorp finns följande investeringsobjekt upptagna i Vattenplanen:

- Våtmark och fördröjningsåtgärder, Dammräsk och utlopp i Drevviken, 15 mnkr
- Dagvattendamm vid dagvattenutlopp i Alby kärr, 4,2 mnkr
- Falltrappa öster om Brandbergen mot Forsla kärr, 4,0 mnkr
- Våtmark vid Vendelsö gård, 4,0 mnkr
- Damm (utökad kapacitet) korsningen Gudöbroleden/Söderbyleden, 4,6 mnkr
- Avlägsnande av vandringshinder för fisk i främst Vitsån och Husbyån, 1,0 mnkr
- Våtmark vid Fors reningsverk, 5,0 mnkr
- Dagvattendamm söder om avfarten från väg 73, trafikplats Handen, 4,2 mnkr

Sedan vattenplanen antogs i kommunfullmäktige har årligen **2,5 mkr** avsatts för investeringar i åtgärder för att uppnå god status i Drevviken.

Stockholm stad har initierat ett lokalt åtgärdsprogram för Drevviken i samarbete med grannkommunerna varav Haninge är en. I åtgärdsprogrammet görs en total genomgång av de åtgärder som behövs göras och i stora delar

stämmer de överens med de som tidigare är upptagna för Drevviken i vattenplanen. Den totala översiktliga kostnaden för Haninge kommuns andel har beräknats till ca 42 mnkr. När vattenplanen revideras kommer den att justeras avseende Drevviken utifrån det lokala åtgärdsprogrammet för Drevviken. Förutom ovanstående tillkommer kostnader för fosforfällning, se text under driftsbudget.

När revideringen av vattenplanen blir klar kommer den, förutom justeringarna utifrån det lokala åtgärdsprogrammet för Drevviken, att visa på behov av åtgärder även i andra avrinningsområden i kommunen, totalt ett drygt tiotal områden där kostnaden beräknas bli 500 – 1000 tkr per avrinningsområde för utredning. Efter utredningarna om åtgärder kommer behov av investeringar de närmaste 5 – 10 åren för att uppnå god status i kommunen samtliga avrinningsområden. I samband med att en reviderad vattenplan antas behöver således ytterligare medel avsättas för investeringar i samtliga avrinningsområden.

Stadskärneutveckling

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att kommunfullmäktige i Mål och budget 2016-2017 har uppdragit åt stadsbyggnadsnämnden att ta fram en plan för överdäckning av spåret vid Handens pendeltågsstation för en ny övergång till Rudan för bilar, med gc-väg. Utan att föregripa resultatet av uppdraget finns det anledning att anta att ett sådant projekt inte kommer att kunna finansieras helt genom medel från berörda fastighetsägare.

Skydd av natur

I det klimat- och miljöpolitiska programmet anges att ytterligare 600 ha mark med höga naturvärden ska skyddas till 2022. Delvis ägs marken redan av kommunen men i andra fall fordras markinköp eller intrångsersättning. Staten bidrar med hälften av kostnaderna. Finansiering av eventuella markinköp finansieras i varje specifikt ärende.

8 Riskanalys

Kommunstyrelseförvaltningen får löpande nya uppdrag från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Det gäller både utredningsuppdrag och särskilda projekt. I ett läge där kommunstyrelseförvaltningen måste reellt minska resurserna kan detta leda till ökad sårbarhet, mindre utrymme att arbeta med frågor som dyker upp under verksamhetsåret, risk för att inte få fram ärenden i tid. Särskilt en minskad flexibilitet för att möta förändringar under året är allvarligt. Även stödfunktionerna gentemot övriga verksamheter kan påverkas.

En osäkerhet inför 2020 är 2019 års lönerörelse. Om den skulle få ett högre utfall än vad vi räknat med, innebär det att besparingsbehovet ökar, vilket i sin tur ökar risken för att det som beskrivits ovan förstärks.

IT är en allt mer central del i kommunens dagliga verksamhet och få eller ingen av kommunens medarbetare arbetar utan någon form av IT-stöd. Ett väl fungerande IT-stöd är därför en allt viktigare förutsättning för det dagliga arbetet. Kommunen måste därför investera i IT-infrastrukturen för att behålla och utveckla stabilitet, effektivitet och utvecklingsmöjligheter. Detta parallellt med att verksamheternas behov av IT ökar i takt med behov och IT-utveckling. Ett ökat användande av IT innebär dels effektivare verksamhet på kort och lång sikt och dels ökade kostnader för IT. Det är därför viktigt att även drifts-, förvaltnings- och utvecklingskostnader räknas in i IT-investeringar, oavsett var i verksamheten de görs. De effektiviseringar som IT bidrar till kan inte alltid räknas hem på kort sikt vilket gör att nyttoanalyserna måste belysa t.ex. ökad kvalitet, effektivare handläggning eller förbättrad service.

Kommunstyrelseförvaltningens IT-utveckling görs i allt väsentligt till förmån för hela kommunen och de effektiviseringar som investeringen innebär kommer andra nämnder tillgodo. För att kommunstyrelseförvaltningen ska kunna fortsätta arbetet med att utveckla

kommunens IT genom tillhandahållande av kompetens, arbetstid och projektledning är det nödvändigt att förvaltningen kompenseras för de ökade kostnader som detta innebär.

Resonemanget ovan gäller oavsett det handlar om investeringar eller köp av funktioner som tjänst. Vid ökad IT-användning ökar kostnaderna.

Magnus Gyllestad
Kommundirektör

Jörn Karlsson
Ekonomidirektör